

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Budżetu i Finansów Publicznych

Data posiedzenia: 22 lipca 2014 r.

Nr posiedzenia: 165

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji Kazimierz Kleina.

Porządek posiedzenia: 1. Znowelizowana ustawa o usługach płatniczych – wdrażanie nowych stawek interchange fee na rynku obrotu bezgotówkowego.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Leszek Czarnobaj, Piotr Gruszczyński, Kazimierz Kleina, Tadeusz Kopec, Marek Martynowski, Witold Sitarz;
  - goście:
    - Ministerstwo Finansów:
      - dyrektor Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego Piotr Piłat,
      - zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego Piotr Koziński,
      - główny specjalista w Wydziale Systemu i Usług Płatniczych w Departamencie Rozwoju Rynku Finansowego Paweł Bułgaryn,
    - Narodowy Bank Polski:
      - zastępca dyrektora Departamentu Systemu Płatniczego Robert Klepacz,
      - ekspert w Departamencie Systemu Płatniczego Radosław Krawczyk,
    - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
      - zastępca dyrektora Departamentu Analiz Rynku Nikodem Szadkowski,
      - główny specjalista w Departamencie Ochrony Konkurencji Dorota Dudek,
    - Związek Banków Polskich:
      - wiceprezes Mieczysław Groszek,
      - dyrektor Zespołu Systemów Płatniczych i Bankowości Elektronicznej Paweł Widawski,
      - doradca zarządu, sekretarz Komitetu Agentów Rozliczeniowych Jędrzej Grodzicki,
    - Fundacja Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego:
      - prezes Robert Łaniewski,
      - ekspert rynku finansowego zatrudniony w kancelarii prawnej Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy, niezależny ekspert FROB Jan Byrski,
    - Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji:
      - dyrektor do spraw koordynacji projektów Karol Stec,
    - Centrum Rozliczeń Elektronicznych Polskie ePłatności SA:

- dyrektor Departamentu Sprzedaży Grzegorz Pilszyk,
- Visa Europe w Polsce i na Węgrzech:
  - dyrektor generalny Jakub Kiwior,
- MasterCard Europe SPRL – Oddział w Polsce:
  - dyrektor generalny Bartosz Ciołkowski,
  - menedżer do spraw public affairs Maria Thun-Janowska,
- eCard SA oraz Towarzystwo Finansowe Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej SA:
  - prezes zarządów Ewa Bereśniewicz-Kozłowska,
- eService Sp. z o.o.:
  - dyrektor Departament Biznesu Arkadiusz Bochniak,
- ITCard SA:
  - dyrektor Departamentu Sprzedaży i Rozwoju Biznesu Jacek Koszel,
- Elavon Financial Services Ltd. sp. z o.o. – Oddział w Polsce:
  - pricing manager Aleksander Leicht,
  - legal counsel Piotr Majer,
  - business development manager Marek Smolarz,
- ekspert Janusz Diemko,

- Kancelaria Senatu:
  - główny legislator w Biurze Legislacyjnym Jakub Zabielski.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Przewodniczący komisji Kazimierz Kleina przypomniał, że celem posiedzenia komisji jest ocena skutków wejścia w życie znowelizowanej ustawy o usługach płatniczych, w szczególności – sposobu wdrażania nowych stawek opłat interchange na rynku obrotu bezgotówkowego.

Następnie głos zabrał dyrektor Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów Piotr Piłat, który poinformował, że od 1 stycznia 2014 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o usługach płatniczych i z tym dniem należało dostosować stawki interchange fee, przewidziane w tej nowelizacji dla umów nowych, a z dniem 1 lipca 2014 r. dostosowane powinny być również umowy, które zostały zawarte jeszcze przed wejściem w życie nowelizacji. Opłata interchange powinna być obniżona do wartości nieprzekraczającej 0,5% jednostkowej transakcji. Równocześnie nowelizacją wprowadzono kilka innych rozwiązań prawnych dotyczących m.in. swobody akceptantów w przyjmowaniu płatności kartami, ponadto operatorzy systemów kartowych zostali zobowiązani do upubliczniania wszystkich stawek interchange fee oraz stawek opłat pozostałych. Wprowadzono również szereg ułatwień mających na celu wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności na polskim rynku kartowym. W konkluzji zostało stwierdzone, że nowe uregulowania powinny wpłynąć na zmniejszenie opłat pobieranych od użytkowników kart płatniczych oraz na zwiększenie przejrzystości rynku. Dyrektor dodał, że niespełna miesiąc, jaki upłynął od chwili pełnego obowiązywania nowych zasad, jest czasem zbyt krótkim do przeprowadzenia oceny reakcji rynku na nowe stawki opłat. Można przewidzieć, że będą one wraz z upływem czasu istotnie maleć. Dyrektor poinformował również o dodatkowych okolicznościach, które dotyczą prac organów Unii Europejskiej nad rozporządzeniem regulującym stawki interchange fee. Ponadto pomiędzy jedną z organizacji kartowych – Visa Europe – a Komisją Europejską zostało podpisane porozumienie m.in. o zastosowaniu nowych stawek. W porozumieniu zawarte jest rozwiązanie, które nie jest korzystne z punktu

widzenia polskiego rynku. Przeciwno tym propozycjom zgłaszane były uwagi ze strony Polski.

Wiceprezes Związku Banków Polskich Mieczysław Groszek przypomniał o wątpliwościach, jakie pojawiły się podczas interpretacji przepisów, w których mowa o terminie wejścia w życie ustawy i okresie przejściowym. Odniósł się również do skutków finansowych obniżenia opłaty interchange fee dla banków i wydawców kart płatniczych. Mówiąc o konsekwencjach zmian ustawowych dla rynku opłat kartowych, wiceprezes ZBP przypomniał o relacjach między bankami, wydawcami kart płatniczych, agentami rozliczeniowymi oraz akceptantami.

Sekretarz Komitetu Agentów Rozliczeniowych przy Związku Banków Polskich Jędrzej Grodzicki poinformował o procesie dostosowania umów akceptantów z agentami rozliczeniowymi do nowej sytuacji prawnej.

Senator Kazimierz Kleina zwrócił uwagę na sposób zawierania nowych umów z akceptantami będącymi małymi i średnimi przedsiębiorcami.

Przedstawiciel Elavon Financial Services Marek Smolarz, odnosząc się do wypowiedzi wiceprezesa ZBP, wyjaśnił strukturę i znaczenie Merchant Service Charge (MSC), której głównym składnikiem jest opłata interchange. W jej skład wchodzi również opłata dodatkowa przekazywana do organizacji płatniczej oraz marża agenta rozliczeniowego.

Prezes Fundacji Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego Robert Łaniewski przedstawił wyniki badań, które fundacja przeprowadziła w okresie od 16 czerwca do 19 lipca 2014 r. Badania dotyczyły reakcji agentów rozliczeniowych i akceptantów na zmiany ustawy o usługach płatniczych. Prezes Łaniewski zwrócił uwagę, że coraz więcej wazą w strukturze całkowitej prowizji inne opłaty niż interchange fee. Poruszył również sprawę art. 38a ustawy, nakładającego na banki, wydawców kart płatniczych i agentów rozliczeniowych obowiązek umieszczania na swoich stronach internetowych informacji o aktualnych stawkach opłaty interchange oraz obowiązek nałożony na organizacje płatnicze w zakresie informacji o wysokości opłat pobieranych od agentów rozliczeniowych, które stanowią przychód tych organizacji.

Zastępca dyrektora Departamentu Systemu Płatniczego w Narodowym Banku Polskim Robert Klepacz stwierdził, że oceny skutków wejścia w życie ustawy będzie można dokonać w dłuższym czasie. Można przewidywać, że wzrost liczby akceptantów mniejszych sieci handlowych nastąpi dopiero w III i IV kwartale bieżącego roku.

Dyrektor generalny Visa Europe w Polsce i na Węgrzech Jakub Kiwior, poinformowawszy o porozumieniu Visa Europe z Komisją Europejską oraz procesach dotyczących obsługi transakcji bezgotówkowych transgranicznych i krajowych, stwierdził, że wprowadzenie regulacji europejskich w sposób niesynchronizowany powoduje zakłócenia i nierówne traktowanie podmiotów na rynkach lokalnych.

Do kwestii porozumienia Visa Europe z Komisją Europejską odnieśli się również dyrektor Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów Piotr Piłat oraz wiceprezes Związku Banków Polskich Mieczysław Groszek, którzy poinformowali o problemach i zagrożeniach wynikających z tego porozumienia dla polskiego rynku obrotu bezgotówkowego, szczególnie – dla sektora rozliczeniowego. Poruszyli również kwestię innych, planowanych i obecnie obowiązujących, rozwiązań prawnych na poziomie rynków europejskiego i lokalnego, związanych z transakcjami transgranicznymi i krajowymi.

Ekspert Janusz Diemko zwrócił uwagę na negatywne konsekwencje regulacji transgranicznych dla budżetu państwa z powodu ewentualnych niższych wpływów podatkowych z transakcji kartowych.

Dyrektor generalny MasterCard Europe SPRL – Oddział w Polsce Bartosz Ciołkowski, przedstawiając swoje uwagi, stwierdził m.in., że po stronie MasterCard w pełni funkcjonuje zobowiązanie lokalne do stosowania stawki interchange fee na poziomie 0,5% wartości transakcji. Poinformował również, że większość agentów rozliczeniowych na terenie Polski to agenci transgraniczni.

Przedstawiciel ZBP, dyrektor Paweł Widawski, wyjaśnił, że obawa przed zniszczeniem krajowego rynku agentów rozliczeniowych dotyczy większości rynków państw członkowskich Unii Europejskiej. Komisja Europejska, zawierając porozumienie z Visą, nie zsynchronizowała tej decyzji z innymi aktami prawnymi, co spowodowało, że krajowi agenci rozliczeniowi są w gorszej sytuacji, jeśli chodzi o konkurencyjność. Dyrektor dodał, że w przyszłości ważny będzie dobry przepływ informacji między Komisją Europejską a stroną polską w sprawie ewentualnych innych rozwiązań prawnych, który naprawiłby problem destabilizacji konkurencji na rynku.

Przedstawiciel Elavon Financial Services Piotr Majer zwrócił uwagę, że odroczenie wejścia w życie porozumienia może oznaczać podniesienie kosztów akceptacji kart płatniczych.

Przedstawiciel Ministerstwa Finansów, dyrektor Piotr Piłat, w konkluzji wskazał na problemy związane z usytuowaniem za granicą poszczególnych elementów sektora płatniczego – organizacji kartowych i agentów rozliczeniowych, będących poza zasięgiem regulacji, a nawet obserwacji.

Senator Kazimierz Kleina przypomniał o celu posiedzenia komisji – m.in. o przekazaniu opinii publicznej informacji, że opłaty związane z korzystaniem z kart płatniczych wyraźnie obniżyły się z dniem 1 lipca 2014 r. Poruszył również kwestię ewentualnych działań, jakie można podjąć dla ochrony polskich agentów rozliczeniowych i akceptantów. Zadeklarował, że jeżeli zaistnieje potrzeba ratowania polskiego rynku obrotu bezgotówkowego, Komisja Budżetu i Finansów Publicznych jest gotowa przystąpić do pracy nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych. Przewodniczący, kończąc posiedzenie, przypomniał, że w ustawie o usługach płatniczych zawarte są rozwiązania przewidujące preferencje dla krajowego, polskiego systemu kartowego, i wyraził żal z powodu braku takiego systemu na rynku.